

УДРУЖЕЊЕ "ЕКОЛОШКИ ПОКРЕТ ЗЕМУН"

**ИЗВЕШТАЈ
О РЕАЛИЗАЦИЈИ ИЗМЕНЈЕНОГ ГОДИШЊЕГ ПРОГРАМА
УПРАВЉАЊА ЗАШТИЋЕНИМ ПОДРУЧЈЕМ „ЗЕМУНСКИ
ЛЕСНИ ПРОФИЛ“ ЗА 2017. ГОДИНУ**

Београд, децембар 2017. године

Заштићено подручје "Земунски лесни профил" је Решењем о проглашењу заштићеног подручја „Земунски лесни профил“, Привременог органа града Београда“, број 501-148/13-С-20 (Службени лист града Београда, бр. 057- I/13), на седници одржаној 29.11.2013. године проглашен за заштићено подручје од локалног значаја и сврстано у III категорију заштите са површином од 77 ага и 91 m².

На План Управљања Заштићеним подручјем “Земунски лесни профил“ за период 2014 до 2024 година, дата је Сагласност Секретаријата за заштиту животне средине града Београда број: 501-15/14-5-03 по предходно добијеном Мишљењу Завода за заштиту природе Републике Србије број: 019-1029/2 од 14.05.2014.године.

На основу члана 54. Закона о заштити природе ("Сл. Гласник РС" број 36/09, 88/10, 91/10 и 14/2016), члана 11. став 3. Решења Привременог органа града Београда о проглашењу заштићеног подручја "Земунски лесни профил" број: 501-148/13-с-20 од 29.11.2013. год. и члана 12. Статута Удружења "Еколошки покрет Земун" Управни одбор Удружења "Еколошки покрет Земун" у Земуну, на седници одржаној 12.12.2017. године усвојио је:

ИЗВЕШТАЈ О РЕАЛИЗАЦИЈИ ИЗМЕЊЕНОГ ГОДИШЊЕГ ПРОГРАМА УПРАВЉАЊА ЗАШТИЋЕНИМ ПОДРУЧЈЕМ „ЗЕМУНСКИ ЛЕСНИ ПРОФИЛ“ ЗА 2017. ГОДИНУ

I. УВОД

У складу са чланом 54. Закона о заштити природе ("Сл. Гласник РС" број 36/09, 88/10, 91/10 - исправка), чланом 17. Решења Привременог органа града Београда о проглашењу заштићеног подручја "Земунски лесни профил" број: 501-148/13-с-20 од 29.11.2013. године и чланом 12. Статута Удружења "Еколошки покрет Земун" Управни одбор Удружења "Еколошки покрет Земун" у Земуну, на седници одржаној 06.03.2017. године донео је **Измењен Годишњи програм управљања заштићеним подручјем "Земунски лесни профил" за 2017. годину** Број:12-ЗЛП/2017 од 09.03.2017. године (у даљем тексту "Годишњи програм").

Заменик Градоначелника града Београда је закључцима број 501-2748/17- Г-01 од 27.04.2017. године дао Сагласност на закључивање Уговора са Удружењем „Еколошки покрет Земун“ за реализацију Измењеног Годишњег програма управљања заштићеним подручјем „Земунски лесни профил“ за 2017. Годину.

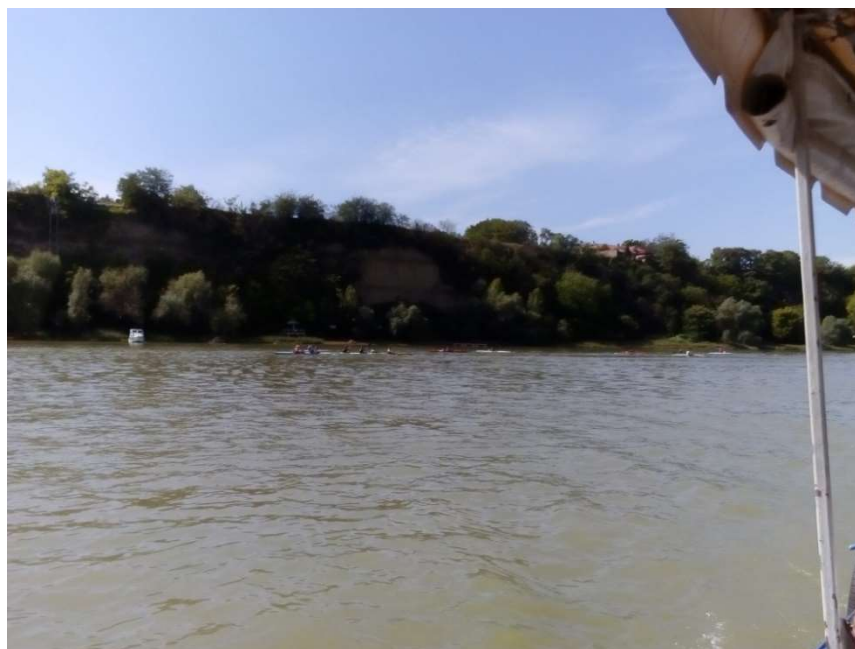
Управљач је закључио Уговор са Градом Београдом-Секретаријатом за заштиту животне средине Број 4011-11/207 од 09.05.2017. чији је предмет Реализација

Измењеног Годишњег програма управљања Заштићеним Подручјем „Земунски лесни профил“ за 2017.годину..

Законом о заштити природе, („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10 и 91/10) **Заштићено подручје „Земунски лесни профил“** сврстан је као Споменик природе, категорисан као заштићено подручје III категорије и уписан је у Инвентар објеката геонаслеђа Србије (2005): Сремска лесна зараван - листа Објеката геоморфолошког наслеђа (Еолски рељеф, ред. бр. 7.).

Земунски лесни профил представља типични сувоземни лес. Дужина отвореног дела лесног профила у Земуну износи око 114 m, а висина око 30 m узимајући део подине прекривен одроњеним материјалом. На профилу је регистровано четири хоризоната леса и четири хоризоната фосилног земљишта - погребене земље, ствараних за време интерглацијала - топлијих интервала леденог доба. На основу тога, **могуће је континуирано пратити развој лесних творевина у последњих скоро милион година, као и датовање времена лесних и палеоземљишних секвенци.** Земунски лесни профил представља један од карактеристичних профила развоја лесних наслага у Србији и има посебан научни значај.

Земунски лесни профил налази се 6,6 km северозападно од центра Београда на стрмој десној обали Дунава, КО Земун 02-Горњи град, површине: 0 ha 77a 91m². обухваћен површинама делова катастарских парцела бр. 10569/3, 10565/1, 10563, 10561, 10559/1 и 14298. надморске висине 102 m, доња надморска висина 72 m и висина профила 30 m.

Слика 1 - Положај заштићеног подручја „Земунски лесни профил“, поглед са Дунава

2. ПРИОРИТЕТНЕ АКТИВНОСТИ И МЕРЕ НА ЗАШТИТИ, ОДРЖАВАЊУ, ПРАЋЕЊУ СТАЊА И УНАПРЕЂЕЊА ПРИРОДНИХ И СТВОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ

2.1. УПРАВЉАЊЕ ЗАШТИЋЕНИМ ПОДРУЧЈЕМ „ЗЕМУНСКИ ЛЕСНИ ПРОФИЛ“

У складу са чланом 7. Решења о проглашењу заштићеног подручја „Земунски лесни профил“, број 501-148/13-С-20 заштићено подручје се поверава на управљање Удружењу "Еколошки покрет Земун". У обављању послова заштите и развоја заштићеног подручја Удружење "Еколошки покрет Земун" има обавезу да:

- 1) заштићено подручје чува и одржава у складу са режимом и мерама заштите прописаним законом и овим решењем;
- 2) заштићено подручје обележи постављањем табле одговарајућег изгледа и стара се да непрекидно буде обележено на прописан начин (назив, основни подаци, графички приказ заштићеног подручја) уз претходно прибављену сагласност организације за заштиту природе;
- 3) постави табле са јасно дефинисаним правилима понашања посетилаца, обавезама и ограничењима у погледу коришћења заштићеног подручја;
- 4) спречи активности које могу да наруше вредности заштићеног подручја, а у случају насталих промена које могу уништити или нарушити основну вредност заштићеног подручја без одлагања обавести организацију за заштиту природе и надлежни инспекцијски орган;
- 5) обезбеди услове за развој образовних и научно-истраживачких, информативно-пропагандних и других активности ради афирмације заштићеног подручја;
- 6) формира базу података о стању чинилаца заштићеног подручја у функцији управљања, коришћења и мониторинга стања у заштићеном подручју;
- 7) донесе план и програм управљања заштићеним подручјем у складу са законом и овим решењем;
- 8) донесе акт о унутрашњем реду и организује чуварску службу;
- 9) обавља друге послове у складу са законом и овим решењем или поступа по захтеву организације за заштиту природе, односно по налогу надлежног инспектора.

2.1.1 Приоритетне мере и активности на управљању природним вредностима

Управљач је обезбедио спровођење приоритетних задатака, као у претходне 3 године односно, настављене су активности на успостављању одговарајуће организације послова и задатака у складу са Решењем.

У оквиру поверених послова Управљач је обезбедио спровођење прописаног режима заштите (II степен заштите) и очување природног добра, тако што је своје развојне активности ускладио са циљевима очувања и унапређења наведеног споменика природе у складу са преузетим законским обавезама и финансијским планом за текућу годину.

У складу са приоритетним циљевима у извештајном периоду спроведено је следеће:

- Успостављена чуварска служба наставила је са радом. Уговором о раду ангажован је Чувар за обављање послова контроле и надзора заштићеног подручја, као део система управљања над природним добром које се реализује у смислу превентивне заштите;
- Настављена је евиденција о природним вредностима и фотодокументација као систем мониторинга, који представљају континуалну контролу и праћење стања животне средине и неког њеног сегмента. На тај начин се пратило стање "Земунског лесног профила" са израдом фотодокументације;
- У складу са Правилником о начину обележавања заштићених природних добара („Службени гласник РС“, бр. 30/92, 24/94 и 17/96), Управљач је наставио са праксом на очувању постављених табли, ђубријера и мобилијера- сеника;
- Уређење и одржавање заштићеног подручја тако што је извршено сређивање простора и омогућено одрживо коришћење природних ресурса на вертикалном нивоу профила и у подини на обали Дунава;
- Припремање докумената у сарадњи са надлежним институцијама на реализацији приоритетних развојних програма за заштићено подручје, као самосталних докумената или делова програма регионалног развоја;
- Теренско Истраживања птица на локацији природног добра под називом „Птице лесних профила“. Истраживање је обављено на Заштићеном Подручју и то: на лесним профилима, подини и обали, као и истраживање птица Дунава;
- Промовисање ЗП“Земунски лесни профил“ као туристичке дестинације за развој туризма специјалних интереса. Организовано је 10 догађаја, односно тура воденим путем, и то пловилом од Земунског кеја са пристана ЈКП Зеленило до природног добра са изласком на локацију. Стручни водичи су презентовали природни и историјски значај лесних профила;
- Израда флајера „Птице лесних профила Београда“ у тиражу 3000 комада, који ће имати трајнију вредност, са стручним и поучним текстом и квалитетним фотографијама;

- Остварено је узајамно поверење и пријатељска сарадње Управљача са локалним становништвом, које је показало веће занимање за лесни профил, а поготово након потпуног уређења локације, постављањем табли и сеника.
- Промотивне активности у овогодишњем периоду остварене су веома упечатљиво у оквру програма Дана Европске Баштине Београда, која је ове године реализован под називом „Наслеђе и природа -Лепеза могућности“ која се у Београду одржава од 15.09.2017 до 03.10.2017. год;
- Изграђена је и постављена дрвена плутајућа стаза у дужини од 12 м. тако да чамци за превоз учесника могу сигурно да пристану, и да путници изађу на обалу. С обзиром на сталне промене водостаја Дунава, било је неопходно поставити наведену стазу како би учесници и посетиоци заштићеног подручја могли сигурно да приђу обали.

- Образовне активности остварене су путем организованих радионица за ученике Београдских гимназија. Циљ радионица је био упознавање учесника са птичијим светом који настањује ЗП „Земунски лесни профил“ или бораве на заштићеном подручју у одређеном временском периоду.
- Међународна сарадња је остварена 13. октобра, студијским путовањем у Р.Хрватску, током кога су посећени локалитети лесних профила у Вуковару и Змајевцу као и споменик културе „Вучедол“. Најзапаженији део овог путовања је посета Даљу и родној кући Милутина Миланковића.

- Израђена је брошура под називом „Први резултати истраживања ЗП Земунски лесни профил у 2017. години“ Узорковање материјала се одвијало у 2015 и 2016 години. Методе узорковања и анализирање резултата тих истраживања приказани су у виду дискусије и закључака у овој Брошури.
- У свечаном абијенту куле Гардош презентовани су резултати истраживања, остварени у 2017.години. Постављена је Изложба фотографија птица дупљашица са Извештајем и дискусијом о пролећном истраживању на лесним профилима Београда.
- Научно истраживачке активности и резултати истраживања Презентовани су 24.11.2017 године. Поред професора др.Љупка Рундића дискутовали су др. Тивадар Гаудењи и доцент др.Виолета Гајић.
- У циљу добијања грађевинске дозволе за Визиторски центар прибављена су неопходна документа у Првој фази и урађено је Идејно решење кроз архитектонско решење.
- Остварене су промотивне активности и то: Током реализације радионица за ученике Београдских гимназија, током студијског путовања у Даљ, путем постављених информативних табли на заштићеном подручју, на Презентацији резултата истраживања, као и путем сајта.
- Најзначајнија информативно-промотивна активност остварена је 25.11.2017. године током 30 минута трајања ТВ емисије „Београд за почетнике“ где је на изванредан и разумљив начин свим гледаоцима, приказан значј заштите и унапређења. Управљач се представио са значајним резултатима које је постигао како на заштити, тако и на сарадњи са научним радницима.

- Остварена је добра сарадња са Научним институцијама и то са Географским факултетом из Новог Сада и Београда, САНУ и Рударско геолошким факултетом из Београда.
- Остварена је добра сарадња са Београдским гимназијама и то са I и XIII Београдском и Земунском гимназијом.

2.1.2 Приоритетне мере и активности на управљању културно-историјским вредностима

ЗП „Земунски лесни профил“, налази се у ужем језгру ГО Земун, односно у заштићеном културно историјском језгру Земуна, стога је током реализације промотивних активности Заштићеног подручја као туристичке дестинације значајно посвећена пажња и културно –историјским вредностима и амбијенталној целини старог језгра Земуна и Гардоша. Богатство природне и културно-историјске баштине заштићеног подручја пружили су Управљачу велике могућности за промовисање ЗП „Земунски лесни профил“ током реализације водених тура-вожње чамцем поред десне обале Дунава одакле се пружао предиван поглед са реке на Земун и Заштићено Подручје.

2.2 ЗАШТИТА, УРЕЂЕЊЕ, ПРАЋЕЊЕ И РАЗВОЈ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА

2.2.1 Мониторинг

Мониторинг ЗП „Земунски лесни профил“ представља континуирану контролу и праћење стања животне средине и неког њеног сегмента, уз израду

фотодокументације. Током овогодишњег периода Управљач је водио евиденцију о природним вредностима и редовним фотографисањем локације и насталих промена на локацији створио фотодокументацију, која даје визуелан изглед стања заштићеног природног добра.

Информације и подаци које су прикупљени путем вођења евиденције дефинисани као главни чиниоци, који имају непосредан утицај на лесни профил и могу се приказати кроз следеће:

1. Ивични делови лесног платоа под гајеним културама- баштама, викендицама и обрасла вегетација дрвећа и шибља, задржали су предходни ниво и изглед, односно није било ширења активности човека до саме ивице платоа, а тиме и опасности од обурвавања ивичних делова на лесном одсеку
2. Упорним радом Управљача на едукацији и добром сарадњом са власницима и корисницима парцела у границама заштићеног подучја престала је навика да се отпад баца и депонује управо на лесном одсеку.
3. Плато у подини и вертикални ниво профила је, зарастао у самониклу жбунасту и зељасту вегетацију и појединачна стабла.

4. Није било покушаја изградње привремених склоништа- објеката у непосредном окружењу, тако да није дошло до деградације простора.
5. У подножју профила –Подини констатовано је често присуство људи. Посетиоцу су углавном у пролазу, шетњи са љубимцима, пецароши, веслачи, кануисти као и посетиоци који су долазили на уређен и леп простор поред Дунава, како би се одморили и уживали у лепом и срећеном природном окружењу. Није забележена ни једна деградација простора као ни ломљење и уништавање табли и мобилијера.
6. Доња партије лесног профила затрпана обурваним материјалом од пре 15 година је у истом стању. Међутим, на левој страни профила указала се пукотина правоугаоног облика на којој се примећује „почетак цепања“ лесне масе величине 10mх7m. Стручњак др. Млађен Јовановић коментарише ово, као почетак будућег цепања и обривавања лесног профила. Констатација која је и најбитнија у овом моменту је да се мора интезивно пратити стање леса на овом делу.
7. Лесни профили је по својој структури на одсечима склони обурвавању, што се могло забележити само у мањој мери у доњим деловима профила услед природне активност Дунава.

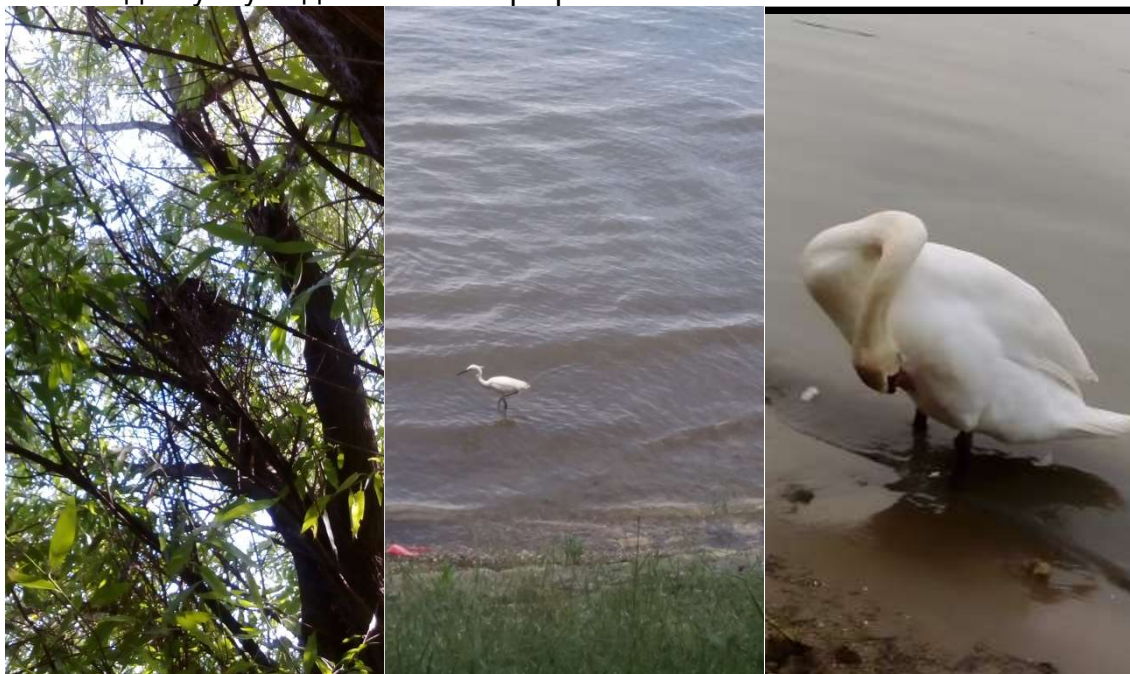
8. Висок водостај Дунава угрожава подину лесног профила током године, а нарочито у месецима када је водостај изнад 380 и више.

Из приложеног дијаграма карактеристичних водостаја за овогодишњи период може се закључити да се ниво Дунава од почетних 200 у јануару подизао и спуштао више од 10 пута са највећим водостајом у марту и најмањим у јулу. Постављање плутајуће дрвене стазе, омогућило је пристајање мањих бродића и чамаца и када је низак водостај Дунава.

9. Констатовано је присуство великог броја птица, које имају своја гнезда на лесном одсеку и у подини лесног профила.

У току пролећа спроведено је теренско истраживање и мониторинг птица путем посматрања и пребројавања свих свих врста птица на профилу, подини и Дунаву. У извештају је констатовано присуство 37 врста птица и то:

1. Labud grbac - <i>Cygnus olor</i>	21. Gluvara - <i>Anas platyrhynchos</i>
2. Fazan - <i>Phasianus colchicus</i>	22. Veliki vranac - <i>Phalacrocorax carbo</i>
3. Siva čaplja - <i>Ardea cinerea</i>	23. Mala bela čaplja - <i>Egretta garzetta</i>
4. Žuta čaplja - <i>Ardeola ralloides</i>	24. Kobac - <i>Accipiter nisus</i>
5. Polojka - <i>Actitis hypoleucos</i>	25. Obični galeb – <i>Chroico. ridibundus</i>
6. Morski galeb - <i>Larus michahellis</i>	26. Morski/sinji galeb - <i>Larus michahellis</i>
7. Obična cigra - <i>Sterna hirundo</i>	27. Vrabac pokućar - <i>Passerdomesticus</i>
8. Golub grivnaš - <i>Columba palumbus</i>	28. Obična kukavica - <i>Cuculus canorus</i>
9. Crna čiopa - <i>Apus apus</i>	29. Pupavac - <i>Upupa epops</i>
10. Vodomar - <i>Alcedo atthis</i>	30. Seoski detlić - <i>Dendrocopos syriacus</i>
11. Vetruška - <i>Falco tinnunculus</i>	31. Vuga - <i>Oriolus oriolus</i>
12. Svraka - <i>Pica pica</i>	32. Gaćac - <i>Corvus frugilegus</i>
13. Siva vrana - <i>Corvus cornix</i>	33. Bregunica - <i>Riparia riparia</i>
14. Seoska lasta - <i>Hirundo rustica</i>	34. Gradska lasta - <i>Delichon urbicum</i>
15. Plava senica - <i>Cyanistes caeruleus</i>	35. Velika senica - <i>Parus major</i>
16. Dugorepa senica – <i>Aeg. Caudatus</i>	36. Obični zviždak – <i>Phylloscop. collybita</i>
17. Žuti voljić - <i>Hippolais icterina</i>	37. Crnoglava grmuša - <i>Sylvia atricapilla</i>
18. Čvorak - <i>Sturnus vulgaris</i>	
19. Češljugar - <i>Carduelis carduelis</i>	
20. Mali slavuj - <i>Luscinia megarhynchos</i>	

Вођењем евиденције за наведене главне чиниоце угрожавања лесног профила у извештајном периоду, **може се закључити да угрожавајући фактори значајно утичу на стање заштићеног подручја и да је неопходна континуирана контрола и мониторинг ЗП“Лесни профил Земун“**

2.2.2. Одржавање заштићеног подручја

У оквиру одржавања заштићеног подручја у извештајном периоду извршено је уређење простора и одрживо коришћење природних ресурса, а у складу са Измењеним Програмом управљања за 2017. Управљач је у организовао да се обезбеди сигурност извршиоца собзиром на опасности које могу настати на вертикалном нивоу, а послови у подини су се реализовали након повлачења Дунава у корито. Имајући у виду да се током 2017 године Дунав више пута подизао и повлачио, односно подизањм нивоа Дунава су огромне количине наплавина су нанете на обалу и подину профила. Ово је условило стални ангажман на уређењу и одржавању заштићеног подручја током целе године. Поред наведеног значајан ангажман Управљача је и на одржавању и очувању плутајуће дрвене стазе. Услед наведених осцилација Дунава, појавиле су се и велике последице на дрвену стазу, односно било је неопходно стално померање стазе, а у зимском периоду и повлачење стазе на обалу.

- Извршено је уређење и одржавање простора на вертикалном нивоу тако што је уклоњена жбунаста вегетација, како би се смањила угроженост профила.

- Извршено је уређење и одржавање простора у подини како би се створили погодни услови за присуство organizovanih еко група и других посетилаца. Може се констатовати да је уређен и садржајан заштићени простор заинтересовао велики број посетилаца и то највише младих.

2.2.3 Организовање чуварске службе

У оквиру активности редовног надзора и контроле, успостављања је чуварска служба која је наставила да ради. Уговором о раду ангажован је Чувар за обављање послова контроле и надзора заштићеног подручја, као део система управљања над природним добром које се реализује у смислу превентивне заштите.

Добра комуникације са локалним становништвом на заштићеном подручју као и са сталним посетиоцима омогућила је чувару ефикаснији надзор. Како су многи упознати са значајем локације као природног добра чији је Управљач Удружење „Еколошки покрет Земун“ који се стара на одржавању и уређењу, може се констатовати да није било крађа, узурпација и сличног. Чувар је чамцем и обалом редовно обилазио заштићено подручје и са копна и са воде у зависности од водостаја Дунава.

3. НАУЧНО ИСТРАЖИВАЧКИ И ОБРАЗОВНИ РАД

3.1 Научно истраживачке активности

У циљу успостављања интегралног управљања заштићеним природним добром показало се неопходно формирање базе разноврсних података, како података везаних за лесни профил, тако и података значајних за живи свет који за станиште имају заштићено подручје и реку Дунав.

Зато је приоритетни задатак управљача да своје активности усклади са циљевима очувања и унапређења природног добра, а међу њима је и спровођење научно-истраживачких активности.

Програмом планирано Теренско Истраживања птица на Заштићеном Подручју под називом „Птице лесних профила“ спроведено је на Заштићеном Подручју и то: на лесним профилима, подини и обали, као и истраживање птица Дунава. Истраживање је обезбедло податке о врстама птица, станишту, основним карактеристикама, подаци о гнежђењу, подаци о врстама које имају стално боравиште на заштићеном подручју или су само повремено и сл.

Организација овог посла је захтевала обезбеђење услова за орнитолога који је на терену заштићеног подручја вршио посматрање, опажање и пребројавање птица у различитим временским интервалима.

Извештајом о запажању и пребројавању птица на ЗП“Земунски лесни профил“ утврђено је 37 врста, дискусијом о њиховом боравку ,гнежђењу и осталим карактеристикама донети су следећи закључцима:

- Потврђено је гнежђење 10 врста: ветрушка, сврака, гачац, врана, сеоска ластва, плава сеница, велика сеница, дугорепа сеница, црноглава грмуша и врабац покућар
- Вероватно се гнезди још 5 врста: кобац, голуб гривнаш, водомар, вуга, и зеба,
- Могуће је гнежђење 4 врсте: дивљи (домаћи) голуб, брегуница, градска ластва и обични звиждак,
- Готово извесно се не гнезди 7 врста: глувара,полојка,, обична кукавица, црна чиопа.мали славуј, чворак, чешљугар
- Исвесно се не гнезди 11 врста. Лабуд грбац, фазан, велики вранац, сивачапља, малабела чапља, ђута ћапља, обични галеб, морски галеб, пупавац, и жути вољџић.

3.1 Образовни рад

Управљач је у свом досадашњем раду препознао значај који заштићено подручје може да има у образовном раду. Лесни профили су значајан извор информација са којима се ученици нису до сада упознали тако да се „Земунски лесни профил“ профилисао као значајан потенцијал за обуке ученика. Близина великог урбаног места као што су Београд и београдске општине створио је добре основе да се ученици и професори средњих школа заинтересују за наставу у природи. Позитивно искуство учесника у досадашњим радионицама где се стичу нова знања на интересантан и несвакидашњи начин помаже Управљачу да планира Програме Обуке.

У овој години организоване су радионице за посматрање птица лесних профила и Дунава за ученике Београдских гимназија и професоре биологије и географије. Обуку за посматрање птица водили су орнитолози и познаваоци птичијег света на Дунаву. За ове радионице обезбеђени су двогледи и флајери „Птице лесних профила Београда“ као помоћ за прво упознавање са птицама у природи. Учесници су поред предавања орнитолога о птицама које насатањују лесне профиле и указивања на птице у прелету, на дрвећу и птице на Дунавау могли да се по први пут упознају са птичијим светом.

Сви учесници су чамцем превезени до ЗП „Земунски лесни профил“ . Боравак у природи употпунио је и кетеринг који је Управљач обезбредио што је веома пријало ученицима.

Како на заштићеном простору и широј околини постоји велики број птичијих врста које имају станиште на лесу или подини, током посматрања птица а уз помоћ двогледа ученици су могли да забележе више врста птица, да виде њихово понашање и начин храњења. Карактеристични су били Корморани, који су непрекидно зарањали у Дунав како би уловили рибу.

Већина учесника никада није имала могућност да борави на Дунаву а исто тако да посматра птице у природном окружењу.

Поред упознавања са птицама, Управљач је одржао краће предавање о лесним профилима, њиховом настанку и значају у проучавању климатских промена. Након предавања о настанку леса и значају лесних профила, део предавања је посвећен и теорији осунчавања Милутина Миланковића која је донекле и потврђена у хорзонтима леса где се смењују насlage из доба глацијалног периода и палео земљишта.

4. АКТИВНОСТИ ЗА ОДРЖИВО КОРИШЋЕЊЕ ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ

4.1 Планирање, изградња и уређење подручја

Годишњим програмом управљања спроводи се десетогодишњи План заштите и развоја заштићеног подручја „Земунски лесни профил“. На тај начин активности ће обухватити интегрални приступ заштити природног наслеђа. Програм заштите и развоја заштићеног подручја „Земунски лесни профил“ конципиран је тако да садржи све елементе из Решења о заштити, као и обавезу предузимања свих расположивих мера заштите природног добра и очувању основних вредности које се у њему налазе, тако да се спроводе следеће активности:

- Усаглашава се израда планске и пројектне документације за извођење потребних радова за унапређење постојећег стања а у складу са наменом и просторним обухватом заштићеног подручја;
- Обезбеђује се учешће управљача на пословима просторног планирања, изградње и уређења грађевинског земљишта, инфраструктурног планирања и уређења, изградњи инфраструктуре а нарочито на планиским документима за изградњу визиторског центра. Стим у вези потписан је Уговор са стручним службама о прибављању потребне документације и изради грађевинског пројекта.
- Извршено је прибављање потребних документа за постављање дрвене стазе за прилаз подини леса са воде на ЗП „Земунски лесни профил“.

Измењеним Горишњим Програмом управљања ЗП „Земунски лесни профил „у 2017 године добијена је Сагласност Секретаријата за изградњу и постављање дрвене стазе у дужини од 12м .Програмом је предвиђена припрема терена и постављање стазе од дрвета а разлог за ове активности је сталана промена водостаја Дунава која утиче на прилаз чамцем због плитке воде или пак за време високог водостаја када није могуће прићи одбалом.

Такође собзиром да је потребно обезбедити прилаз заштићеном подручју током целе године било је неопходно да Управљач постави дрвену стазу како би посетиоци могли да приступе обали када изађу из пловила-чамца, и на тај начин омогућити реализацију програмских активности. Такође, едукативне програме обиласка заштићеног подручја организовати пловилима до дрвене стазе.

Прибављање Потребних докумената за изградњу Визиторског Центра на ЗП „Земунски лесни профил“ отпочело је предходне године, када је Управљач добио позитиван одговор од Секретаријата за Урбанизам путем Информације о локацији и Позитиван одговор од Завода за заштиту природе.

У овој години урађени су послови везани за израду идејног решења за потребе прибављања локацијских услова кроз централни систем обједињене процедуре и остале техничке документације. Прибављање наведених докумената послужиће Управљачу да настави послове а све у циљу изградње Визиторског центра на заштићеном подручју, где ће се стећи квалитетнији услови за будуће активности које ће се спроводити током целе године.

5. ИНФОРМАТИВНО-ПРОМОТИВНЕ АКТИВНОСТИ

5.1 Презентација природног добра

Унапређивање научних сазнања у току 2015. и 2016. године о лесним творевинама ради лакшег тумачења геолошке прошлости најмлађе геолошке периоде – квартара, као и наизменично формирање лесних слојева и фосилних земљишта које репрезентује плеистоцене и сачуван детаљан запис климатских промена током последњих приближно 1.000.000 година на овим просторима, значајно је унапредио и проширио могућности Управљача за бољу презентацију профила, као и оспособљавања заштићеног подручја за презентацију.

Управљач је организовао ПРОМОЦИЈУ и презентацију како природног добро које има огроман значај за разумевање настанка планете Земље и промене климатских промена, тако и могућности за развој туристичких активности и прикладних рекреативно- спортских програма. У овој години организовано је 10 промотивних тура обиласка ЗП “Земунски лесни профил“. Туре су организоване воденим путем, односно чамцем од Земунског кеја са пристана ЈКП Зеленило до природног добра са изласком и боравком на заштићеном подручју, а стручни водичи су презентовали природни и историјски значај лесних профила.

Учесници Промоције- догађаја били су грађани Београда, НВО, организације и институције које се баве природним добрима, односно 90 посетилаца (деце, младих, одраслих, пензионера, особа са посебним потребама и др.) је посетило и узело активног учешћа у промотивним активностима као и многобројни пријатељи природе, Дунава и Земуне. Током пријатне вожње чамцем и пловидбе узводно пружао се изванредан поглед са реке на Земун, културно-историјске споменике, Гардош, десну обалу Дунава и многобројне садржаје. Посебно се напомиње да се већина учесника први пут сусрела са лесним профилем тако да је показана велика заинтересованост за промене топлих и ледених доба, њихово порекло и настајање пре милион година.

Управљач је за све учеснике обезбедио пригодан кетеринг и напите, такође су подељени флајери, брошуре и мапа Земунa са циљем да се учесници ових промоција трајно заинтересују за лесне профиле и њихов значај.

Презентација ЗП“Земунски лесни профил“ овим Промоцијама је први пут представљена за велики број учесника који су до локације дошли воденим путем, што је веома битно собзиром да је прилаз локацији копненим путем отежан и несигуран. Овакве промоције „отварају врата“ Управљачу да и у будуће сличним садржајима презентује и промовише природно добро што је приоритет у десетогодишњем Плану управљања.

5.2 Промоција Заштићеног Подручја

Промоција вредности заштићеног подручја, у извештајном периоду, представља једну континуирану активност која ће посетиоцима и осталим грађанима

омогућити ближе упознавање са вредностима заштићеног подручја. Ове активности се спроводе као:

- Информативно-пропагандна активност у циљу промовисања и афирмације;
- Перманентно фотографисање заштићеног подручја и постављање на сајт Еколошког покрет Земун www.leszemun.rs и www.lagumica.org.rs . садржаје свих активности које се спроводе.
- Презентација и популаризација током промотивних активности везаних за заштићено подручје, тако да је спроведена посебна Презентација током реализације 10 Радионица под називом Промоција заштићеног добра воденим путем.
- Поред тога информисање ће се наставити и путем постављених информативних табли, које су представљене на интересантан начин, не само научни, већ и разумљив свим узрастима.
- Према Програму а везано за значајније информисање јавности приступило се изради флајера „Птице лесних профила“. За припрему текста и фотографија птица, коришћен је материјал и извештај теренског истраживања птица на заштићеном подручју. Како је забележено 37 врста птица које бораве на лесним профилима, обали Дунава и Дунаву приликом припреме текста и одабира фотографија било је недумица које су то врсте птица од значаја за лес или које су то врсте птица које по лепоти, значају или малобројности треба да се нађу у флајеру. Текст као и одабране фотографје могу послужити у будућности како за промоцију, тако и приликом обука за опажање птица. Флајер је израђен у тиражу од 3000 комада.
- Посебно се у ове године радило на промотивним активностима у оквиру Манифестације „Дани Европске Баштине у Београду“ . Управљач „Еколошки покрет Земун“ је организовао промотивну презентацију ЗП“Земунски лесни профил“ .Значајно је да је ова промоција објављена у брошури Града Београда са осталим догађајима који се организују, а иста је доступна у писаним и електронским медијима, на сајту ТОБ-а а промовише је ТВ Студио Б и други.

Заинтересованост грађана је била изузетно велика, леп дан, Дунав и задовољни учесници Промоције, допринели су да групе које су учествовале изразе највеће

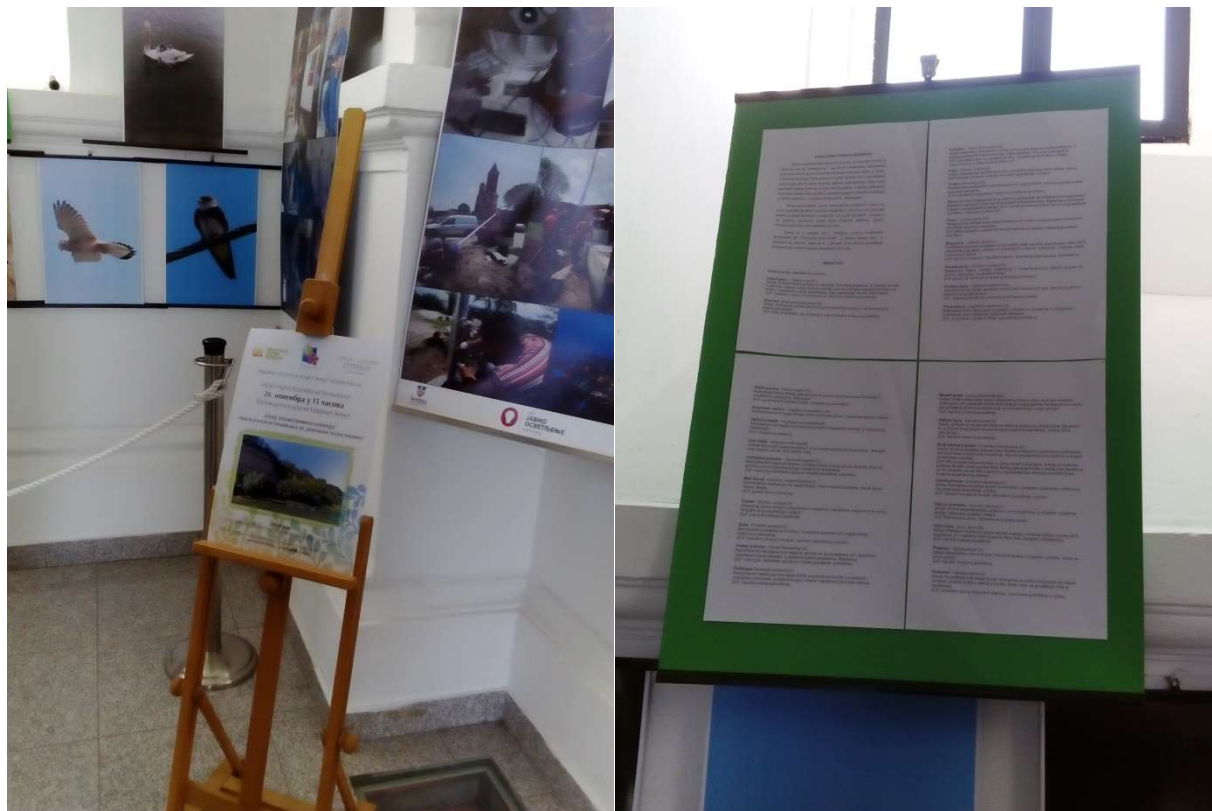
задовољство и жељу да и друге суграђане обавесте о новом још непознатом месту у Београду.

- Како презентација природног добра обухвата активности које имају за циљ промоцију природних, културних и историјских вредности заштићеног подручја, стога је 24. новембра 2017. одржана Презентација резултата истраживања на ЗП “Земунски лесни профил”. Догађај је организован у културно –историјском амбијенту у кули Гардош, тако да је свечани тон презентацији дао и изванредан амбијент простора на земунској тврђави. Имајући у виду да су ове године релизована два програма и то: истраживање птица и да су објављени резултати истраживања под називом “Први резултати истраживања ЗП Земунски лесни профил у 2017.” као и Закључна дискусија теренског истраживања птица на заштићеном профилу, ова Презентација је окупила како стручну јавност, професоре и студенте Београдског Универзитета, тако и ученике и професоре Земунске гимназије.

Презентовање података о извршеном „Истраживању птица“ на лесном профилу у 2017. години, под називом „Птице лесних профила Београда“ представљено је на паноу као: Резултати истраживања и закључци из којих се могло сагледати да је потврђено гнезђење 10 врста птица односно 41% забележених врста.

Такође ова презентација је имала за циљ да представи најзначајније резултате које је Упрвљач постигао у ово години. Представљање првих резултата истраживања лесног профила у Земуну представио је проф.др. Љупко Рундић, а у дискусији су учествовали др. Тивадар Гаудењи и др. Виолета Гајић.

Кроз сарадњу са средствима информисања пружају се сталне стручне

информације везане за природне вредности заштићеног подручја, као и организовањем специјалних тематских догађаја за медије, те је стога организовано **тематско снимање за ТВ Студио Б за популарну емисију „Београд за почетнике“**. Смиљана Попов, новинарка са великим интересовањем пратила је рад Еколошког покрета Земун као Управљача, тако да је дошло до узајамне сарадње кроз снимање Заштићених подручја којима управља Еколошки покрет Земун. Снимање је обављено са чамца и са обале а саговорници су били представници Управљача проф.др.Љупко Рундић, др. Млађен Јовановић, дипл.инг Љиљана Марјановић и дипл.инг Нада Ђурић.

ТВ емисија „Београд за почетнике“ премијерно је приказана 25.11.2017. у 16,35 минута на ТВ Студио Б у трајању од 30 минута. Такђе је репризирана у понедељк 27.11.2017.у 22,35 минута.

У извештајном периоду завршена су лабораторијска истраживања узорака који су узети у теренском истраживању 2015/16 године. Аналитику добијених резултата обрадили су научни радници Љупко Рундић, Млађен Јовановић, Тивадар Гаудењи и Виолета Гајић. **Резултати истраживања презентовани су у брошури под називом Први резултати истраживања „ЗП Земунски лесни профил“**. На 22 стране кроз дискусију, фотографије и закључке сазнаје се старост од 340.000 година до сада испитаних хоризоната, вулканско порекло пре 150.000 година, фосилна испитивања као и испитивања песка за које се није открио временски период.

Брошура је припремљена и одштампана у 1000 примерака, и већ имамо запажене коментаре да, до сада у Земуну није било оваквог истраживања и оваквих

сазнања о значају не само лесног профила већ и Београда.

5.3 Туристичко рекреативне активности

Непосредна близина градског језгра Земуна и узимајући у обзир да се заштићено подручје налази у великом граду –метрополи са многобројним активностима за које су заинтересоване одржане групе људи, очекивани број посетилаца се потврдио. Пецароши су група која је препознала локацију тако да велик број пецароша рекреативаца борави на овој локацији. Такође спортисти као што су веслачи, кајакаши, кануисти и наутичари у великом броју свакодневно у пролазу борава на Дунаву, односно у границама заштићеног добра.

Посебно се истиче и посећеност туристичких група и појединаца, који долазе ради одмора, хлада, уживања и пријатног боравка у природи у уређеном окружењу.

Може се констатовати да је број посетилаца значајно повећан у односу на пре три године и то су групе људи углавном младих који долазе са намерном и да остану у дужем временском периоду, а не у пролазу.

Специјални туризам: У извештајном периоду Управљач је промовисао овај вид туризма за посетиоце којима је био обезбеђен превоз чамцем. На основу разговора и препорука сматрамо да у будућности треба да се понуди дужи боравак на заштићеном подручју са различитим садржајима као што је пецање, посматрање птица, разноврсне игре за децу- „ископавање мамута“ и слично.

6. САРАДЊА

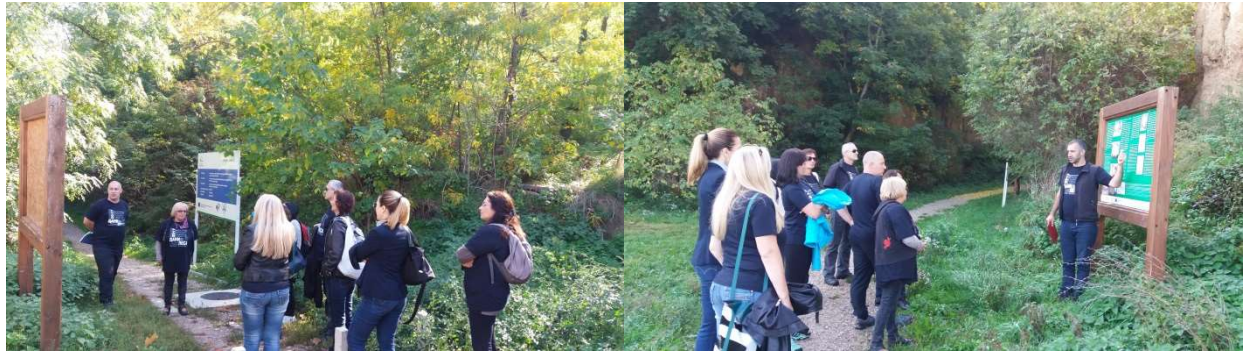
6.1 Сарадња са локалним становништвом

Локално становништво је показало веће занимање за лесни профил а поготово након потпуног уређења локације обележавањем локације, редовним комуникацијама и са становништвом и са посетиоцима из комшилука. Посебно се напомиње да је након три године, локално становништво прихватило чланове удружења а полако се стиче и веће поверење. Успостављања је позитивна комуникације са власницима земљишта на заштићеном подручју и његовом непосредном окружењу. Програмом се планирају редовне комуникације и унапређење комшијских односа

6.2 Сарадња са међународним институцијама и организацијама

Након успостављања првог контакта са Меморијалним центром "Милутин Миланковић" из Даља Р. Хрватска и Студијског путовање у 2015 години успостављени контакти су се наставили. Овогодишње путовање обезбедило је

нова сазнања о лесном профилу „Горјановић“ који се налази на обали Дунава у Вуковару и лесног профила „Змајевац“. Студијско путовање се реализовало 13.октобра и организовано је за 12 учесника, који су минибусом обишли. Вучедол, Горјановићев лесни профил, Ердут, Лесни профил у Змајевцу. Учесници пуовања су били представници Секретаријата за заштиту животне средине, представници научне заједнице и представници Еколошког покрета Земун.

Сарадња успостављена са Меморијалним центром у Даљу се наставила и приликом ове посете. Обилазак родне куће М.Миламковића подигао је ниво знања многим члановима студијског путовања, собзиром да су стекли нова знања о променама клима у прошлости као и о смени топлих и ледених доба који су се одвијали у последњих 800.000 година, а која су научним односно математичким путем доказана у Канону осунчавања-теорији М.Миланковића која се бави односом Сунца и Земље и последицама по нашу планету.

Руководулац Заштићеног Подручја

Нада Ђурић

Председник Удружења

Љиљана Марјановић